

Thing, saa vilde dens Behandling her rimeligvis gjøre; at Folkethinget ikke vilde finde det nødvendigt vidtløftigt og udførligt at debattere den; og jeg antager saaledes, at Tiden til de 3 Behandlinger i det andet Thing ogsaa meget let vil lade sig finde. — Der er fremdeles en Indvending, som ligger saare nær, nemlig den, at det synes upassende, paa en Tid, da enhver fornuftig Mand maa kunne forudsee, at der snart vil blive gjort Forsøg paa principmæssigt og gennemgribende fra øverst til nederst at ordne de kirkelige Forhold, saaledes som den i vor Statsforfatning indførte Forandring og Tidens Krav fører med sig, at det da maa synes underligt at tage fat paa et enkelt Punkt og en særlig lille Afdeling deraf, og at man derved let vil udsætte sig for at fatte Bestemmelser i enkelte Sager, som kunne blive stridende mod, hvad der i det Hele paa et senere Standpunkt vilde blive at gennemføre og virkelig vil blive gennemført. Besvarelsen af denne Indvending, kan vistnok ikke gives fuldstændigt, thi den maatte gives ved at behandle Forslaget, men det ligger ikke for, og det er jeg altsaa ikke berettiget til. Saameget tror jeg imidlertid at turde pege hen paa, at et Forslag til en Foranstaltning, der væsentlig gaaer ud paa at løse Baand i en særegen Retning og ordne denne paa en simplere og bedre Maade, saaledes at man i de Tilfælde, hvorom her er Tale, maatte kunne finde sig tilrette — at Forslaget til en saadan Foranstaltning ikke let vil komme i Strid med de forventede senere almindelige Bestemmelser. Neppes vil saaledes Forslaget i det Hele taget, med sin Henvisning til den „kirkelige“ Afgjørelse komme i Strid med hvad der senere maatte vorde bestemt om, paa hvad Maade kirkelig afgjørende Beslutninger skulle tages, om gennem Synoder, eller Biskopper, eller paa anden Maade; ligesom mit Forslag da ogsaa ved at pege hen til „kirkelige“ Afgjørelser slet ikke peger hen til Noget, der ifølge det skulde indføres som afgjørende, men til Noget, der er tilstede, idet det jo dog maa være vitterligt for Enhver, at den høitærede Cultusminister i Forbindelse med Landets Biskopper, naar saadanne Tilfælde, som de, mit Forslag bringer under Behandling, af sig selv indstille

sig, indtil en endelig Ordning af de kirkelige Forhold er skeet, vil nødes til at træde op paa „kirkelig“ afgjørende og bestemmende Maade. — Forøvrigt er det overhovedet min Overbeviisning, og den beder jeg om Tilladelse til endnu her at udtale — jeg skal derved ikke komme ind paa det Specielle eller det Forslagets Realitet nærmest Angaaende — at den Indvending, som hentes fra, at nu skulle vi snart foretage en omfattende og principmæssig Behandling af Hovedspørgsmaalet, hvorunder det nærværende er indbefattet, har sin store Betænkkelighed. Det forekommer mig nemlig, at den virkelige Frihed, den faaes naturligtvis ikke her i Livet uden til sin Priis, og at til denne Priis hører det blandt Andet efter Historiens Vidnesbyrd, at man ikke ubetinget maa ville udelukke en og anden lille Inconsequents. Hvor der gives Tyranni her i Verden, (dette Ord taget objectivt og uden Hensyn til dens Hertelag, der udøver det), der findes en Hovedgrund dertil dert, at vi have en saa forfærdelig Trang til at være consequente, saa vi mene, at naar vi har vundet en Anskuelse, skal den ogsaa gennemføres indtil den mindste Finger, indtil den allermindste Spire. Thi enhver Anskuelse, den være nu, objectiv taget, saa vigtig som den kan være, den vil dog, idet den fattes af den menneskelige Tanke gestalte sig mere eller mindre skævt og mistlig, (man kan jo ikke holde fast paa Ideen selv, men kun paa dens menneskelige Opfattelse), saaledes at Gjennemførelsen af den i det meest Enkelte næsten maa lede til Ubillighed og Uretfærdighed. Hvorimod det sædvanligt vil være Tilfældet, at, jo meer man holder sig til den concrete Virkelighed, jo meer man holder sig til den levende Veridighed, der gjør sig gjældende i de enkelte Tilfælde, desto mere vil man undgaae denne Fare. Det er en Overbeviisning, som udentvivl mange af Thingets Medlemmer ville være enige med mig i, at de have fundet saa Lande, hvor der har været saamegen virkelig Frihed, og saa Folk, der have nydt virkelig Frihed saalange og saa uforstyrret, som England og det engelske Folk. Men det er vist ogsaa Noget, som vil være Enhver vitterligt, der kjenner det Mindste til disse Ting, at, dersom der er nogen Stats-